

ARBETARNAS
BILDNINGSFÖRBUND
VÄSTRA GÖTALAND

Vi som arbetar med våra kroppar

Om villkor. Om klass. Om värdighet.

Stöd till handledare

Inledning

Den här handledningen är skapad för dig som vill leda kurser eller studiecirklar utifrån kulturprojektet **Vi som arbetar med våra kroppar – Om villkor, om klass, om värdighet**. Handledningen utgår främst från projektets olika delar men är fri att kombinera med andra inslag som passar ditt upplägg. Du kan använda boken eller utställningen var för sig som huvudsakligt studiematerial, eller också båda tillsammans.

Syftet är att bidra till givande samtal om klass med kulturen som verktyg. Vi vill ge inspiration och tips för hur du kan lägga upp en kurs eller cirkel, men samtidigt ge utrymme för ditt eget arbetssätt och din handledarstil.

Ämnet klass är stort. Det berör hela samhället och hela människan. Vi har valt ut tre teman att samtala kring – Kultur och identitet, Klass i siffror och Arbetarvardag – men självklart finns det många fler perspektiv att lyfta.

Kombinera fritt och välj bland teman och övningar på det sätt som passar dig och sammanhanget bäst. Det går att göra några få träffar med utvalt innehåll, eller en längre serie med fördjupade perspektiv och fler övningar. Oavsett form och omfattning är det viktigt att det ges ordentligt med tid och utrymme att samtala, tänka själv, läsa, titta, reflektera och ställa frågor.

Övningarna kan göras i helgrupp, smågrupper, två och två eller enskilt. Du väljer! Och tänk på att allt inte behöver delas i helgrupp efter ett pass där gruppen varit uppdelad. Värdet ligger i att varje person får känna och reflektera.

”Alla människor ska ha lika möjligheter att påverka sin egen vardag och samhället som helhet. För att demokratins idé om en jämlik fördelning av makt ska fungera väl i praktiken, krävs ett arbete för jämlikhet på alla samhällsområden.” – ABFs idéprogram s 11.

Sofia Olsson Lönn och Lovisa Silfverberg, ABF Västra Götaland

Kort om projektet

Vi som arbetar med våra kroppar är ett nationellt kulturprojekt om klass som startade 2019. Annica Carlsson Bergdahl och Elisabeth Ohlson har gjort intervjuer, filmat och fotograferat 33 kroppsarbetare med olika yrken från hela Sverige. Nu finns en stor vandringsutställning som turnerar på museer och kulturhus, en liten utställning som används inom föreningslivet på arbetsplatser och mindre kulturarenor, och en bok med fördjupande texter och fotografier.

Projektet synliggör arbetarklassvardag idag genom att låta arbetarna själva ta plats och berätta om sin syn på jobbet, samhället och frågor om klass och identitet.

Hur kan vi prata om klass idag? Vilka är egentligen arbetarklass? Och hur mår arbetarrörelsen? Vi får möta personer som berättar om otrygga arbetsvillkor, bristande respekt och ohållbara strukturer. Men också om organisering, stolthet, arbetsgemenskap och känslan av att vara viktig för samhället.

Vi som arbetar med våra kroppar skapades av Annica Carlsson Bergdahl och är ett samarbete mellan Rot produktion, ABF och LO med stöd från Arbetarrörelsens Kulturfond, Västra Götalandsregionen och Länsmuseet Gävleborg.

Introduktion

- ★ Filmklipp om Vi som arbetar med våra kroppar (ca 10 min)
- ★ Berätta kort om projektet
- ★ ABFs idéprogram

Klass i siffror

- ★ Vilka yrken har du i din närhet?
- ★ Klass förr och nu

Kultur och identitet

- ★ Arbetaridentitet ur olika perspektiv
- ★ Arbetarkultur – vad är det?

Arbetarvardag

- ★ Hur mycket är arbetet värt?
- ★ Risker i arbetet

Avslutning

- ★ Vems berättelse har stannat kvar i dig?
- ★ Det här vill jag göra!
- ★ Utvärdering av kursen/cirkeln

• Introduktion

Det här passar att göra som förberedelse inför träffarna, eller som start på första träffen.

★ Filmklipp om Vi som arbetar med våra kroppar (ca 10 min)

Syfte: att väcka känslor och engagemang för projektet och ämnet.

Titta på filmklippet och gör en runda för att fånga upp vilka tankar och känslor som väcktes hos varje deltagare.

<https://vimeo.com/456195297/26d88e13b4>

★ Berätta kort om projektet

Syfte: att ge en helhetsbild av projektet.

Använd texten i inledningen till detta material. Vill du ha mer underlag finns det på ABFs nationella samlingssida.

<https://www.abf.se/visomarbetarmedvarakroppar/>

★ ABFs idéprogram

Syfte: att reflektera över hur ABFs värdegrund och uppdrag kan kopplas till projektet.

Välj ut era favoritcitat och dela med varandra.

<https://www.abf.se/om-abf/organisation/ideprogram/>

• Klass i siffror

★ Vilka yrken har du i din närhet?

Syfte: att reflektera över kopplingar mellan yrkesgrupper och klasstillhörighet.

Varje deltagare får tänka efter och skriva ner vilka yrken som personer i deras närhet har.

- Får ni fram liknande svar eller skiljer det sig mycket åt?

För fortsatt reflektion och samtal, låt deltagarna ta reda på information och statistik över de fem vanligaste yrkena i Sverige. Jämför sedan med vad deltagarna själva skrivit ner om yrken de har i sin egen närhet.

- Finns det likheter här – eller inte? Varför tror ni att ser det ut så?
- Stämde statistiken över de vanligaste yrkena i Sverige med era förväntningar?
- Vilka av alla yrken ni fått fram (både ur personlig reflektion och ur statistiken) kan ni hitta i boken/utställningen?

★ Klass förr och nu

Syfte: att ge kunskap om hur klasstrukturer i Sverige har utvecklats över tid och hur de ser ut idag.

Låt deltagarna ta reda på information och statistik över hur klassamhället i Sverige har förändrats det senaste århundradet (eller en kortare period, till exempel de senaste 30 åren). Leta efter både historiska och samtida beskrivningar för att ringa in begreppet klass och hur Sveriges klassamhälle har utvecklats.

- Hur har klasstrukturen förändrats över tid i Sverige?
- Hur delas olika samhällsklasser in i statistiken?
- Vad känner du igen från din egen vardag, ditt arbetsliv eller dina erfarenheter?

Som fördjupning kan ni även göra en enkel medieanalys för att jämföra statistiken med hur synliga de olika samhällsklasserna är i press, tv och sociala medier.

- Vilka syns mest respektive minst? Stämmer det överens med hur fördelningen mellan olika klasser visas i statistiken?
- På vilket sätt framställs olika grupper?

—• Kultur och identitet

★ Arbetaridentitet ur olika perspektiv

Syfte: att reflektera kring arbetaridentitet och inkludering.

Deltagarna får leta upp citat ur boken/utställningen där personer uttrycker sig kring sin arbetaridentitet. Läs sedan högt för varandra och samtala efteråt.

- Finns det fler eller andra sätt att beskriva arbetaridentitet?
- Hur ser bilden av den klassiska arbetaren ut?
- Vilka grupper faller utanför den bilden? Varför är det så?

★ Arbetarkultur – vad är det?

Syfte: att synliggöra arbetarkulturens uttryck från både förr och nu.

Deltagarna får dela exempel på arbetarkultur med varandra – tänk både dåtid och nutid. Uppmuntra till att leta efter en bredd av olika slags konst- och kulturuttryck.

- Vilka gemensamma nämnare kan ni hitta i olika exempel?
- Vad är likt och vad har förändrats över tid?

• Arbetarvardag

★ Hur mycket är arbetet värt?

Syfte: att reflektera över hur olika yrken värderas och lönesätts.

Utgå från de personer och yrken som finns representerade i boken/utställningen och samtala kring hur olika yrken värdesätts.

<https://www.visomarbetarmedvarakroppar.se/>

- Vilka tror ni tjänar mest respektive minst?
- Vilka arbetsmoment och kvalifikationer värderas högst? Varför? Hur tycker ni att det borde se ut?
- Vilka tjänar på nuvarande system för lönesättning – och på vilkas bekostnad?

★ Risker i arbetet

Syfte: att synliggöra och samtala kring risker och utsatthet i olika yrken.

Utgå från citaten i boken/utställningen. De medverkande personerna beskriver många olika utmaningar, risker och prövningar som påverkar deras fysiska och psykiska hälsa under och efter arbetsdagen.

- Vilka olika sorters påfrestningar och risker kan ni hitta i citaten?
- Känner ni igen och kan relatera till något av det som personerna beskriver?
- Vad skulle kunna förändras för att en utsatt arbetssituation skulle upplevas på ett annat sätt?

• Avslutning

Det här momentet läggs in på slutet och låter deltagarna runda av tillsammans och landa i varsin upplevelse. De får också möjlighet att ge värdefull feedback på upplägget och ge tankar framåt. Ge alla tid att uttrycka sig utan att bli avbrutna.

★ Vems berättelse har stannat kvar i dig?

Syfte: att reflektera över de berättelser som finns i boken/utställningen i relation till sig själv.

Varje deltagare får berätta om en person i boken/utställningen som de blivit berörda av och varför.

★ Det här vill jag göra!

Syfte: att formulera tankar som kan leda till fortsatt engagemang, studier, vardagsaktivism eller påverkansarbete.

Varje deltagare får berätta eller skriva ner en sak som de vill ta initiativ till under kommande år. Detta behöver inte delas öppet med de andra deltagarna.

★ Utvärdering av kursen/cirkeln

Syfte: att få feedback på hur upplägget har fungerat ur deltagarnas perspektiv.

Samla in deltagarnas tankar om upplägg, struktur, innehåll och genomförande.

Material och tips

[Boken](#) Vi som arbetar med våra kroppar

[Webbplattformen](#) Vi som arbetar med våra kroppar (samma som hör till lilla utställningen)

[ABFs nationella sida för projektet](#) (här finns även mer studiehandledningar)

[ABFs nationella idéprogram](#) (2016)

[ABFs nationella inkluderingspolicy](#) (2020)

[Diskrimineringslagen](#)

Webbplattformen för LOs satsning [Det goda arbetet i en ny tid](#)

LOs poddserie [Ojämligheten](#) (2020)

Boken [Klass i Sverige](#) – Ojämligheten, makten och politiken i det 21:a århundradet (Katalys & Arkiv förlag 2021)

Vi som arbetar med våra kroppar

Rot.

Med stöd från Arbetarrörelsens
Kulturfond, Västra Götalandsregionen
och Läns museet Gävleborg